

dítás Juhász Andor alapos, komoly munkája.
Szerb Antal.

Nagy Miklós versei és egyéb verses-kötetek. Nagy Miklós «Keselyük a mohácsi mezőn» c. verseskönyve egy nemeslelkű, mélyérzésű, világos értelmű és egészséges humorú, tehetséges költő rokonszenyves bemutatkozását jelenti. Költeményeinek olvasása közben egyszerre megejt bennünket formáinak művészi könnyedségével, gondolatainak és érzéseinek kristályos tisztaságával s egyéniségének lépten-nyomon megnyilatkozó kedves egyszerűségével.

Gyűjteményének első ciklusa: «Magyarok beszélgetnek». Ebben megkapó erővel mutatkozik meg a magyarság jellembeli tragikumuma, a széthúzás átka és az egymásban való hibakeresés bűne. Egyik-másik darabja (pl. «Két magyar nemesek») sikerült szatíra minden bántó él nélkül. Kitetszik belőlük, hogy a költő mélyen együtt érez azzal a néppel, amelyiknek gyarlóságait sem tudja szó nélkül hagyni.

A második csoport címe: «Kissé magunknak». Ebben csendül meg leg-hallhatóbban szelíd lírai hangja, midőn szubjektív hangulatairól és érzéseiről ad számot. Eredeti, szép gondolat nyér tetszetős kifejezést a «Hernyóbüvölő»-ben, de még hatásosabb a maga epigrammatikus rövidségében «Büszkeségem». Az «Elrejtett ember»-ben is a költőre ismerünk, aki verseinek lombárnya mögé rejtőzik. Az ismertetés szempontjából helyén való idéznünk «Új zümmögés» c. versének utolsó szakaszát:

Amit írok, az is csak ósdi
Avult rímek, már elsírt gondok:
Ősvágy nyakán kopott kolompok.
De zümmögése mégis csak új,
Akármít mondok.

Nem kevésbé kedves és különösen hangulatos verseket foglal magában az «Apám pipája» c. ciklus, amelyben finom realizmussal és meleg szívvel megírt genre- és életképek váltakoznak. A művészi kompozíció csak fokozza a könnyed és változatos formák ritmikus hatását, amely soha sincs ellentétben a téma hangulatával. Tökéletes forma-művészet és hangulategység jellemzi pl. «A hitoktató» c. hangulatos életképet, valamint «Gazduram miséjé»-t a maga természetes, kedves humorával. Ugyanennek a sorozatnak egyik ékessége «A fészek szélén», amely igen

szép önarcképe és önigazolása a pap-költőnek.

«Az én falum» c. csoportot a jóság, szépség és tisztaság áramló, üde poézisa jellemzi. A költő szeretete még az állatokra is kiárad s életszerető szimpátiája művészi módon nyilvánul. («Tanyai istállóban.») A leíró költészetnek való-ságos kis remeke: «Hangok a tanyai alkonyban», amely finom kis miniatürképekből egyberótt eleven, színes körkép. A maga nemében pompásan sikerült «Kurjantás a faluban», amely igen jóízú, talpraesett pillanatfölvétel s mint ilyen, epigrammatikus hatású, kitűnő jellemzése a hetyke magyar legénynek.

Hazafias versei adják a «Kérdez a kuruc» ciklust. Ebben a költő megértő, békés lelkületének szerető hangja mérsékli tiszta ítéletének megállapításait. Ezért nem visszatetsző, mikor a kuruc ós szájába ilyen szavakat ad:

Hát komám, kis komám, esenevész kis
unokám,
Voltak itt és lesznek is tán, de nincsenek
magyarok.

Mélységes fajszeretet árad minden sorából, nemcsak akkor, midőn rámutat a magyar tragédiának egy-egy okára vagy jelenségére, hanem akkor is, midőn rezignáltan humoros képét rajzolja a szomorú jelennek. Általában komoly, férfias, elbúsult és mégis föl-emelő fajszeretet tüze fűti hazafias költészetét.

A «Sajgó szobrok» gyűjteményét művészi plaszticitás és életszerűség jellemzi. Különösen szép «A kódex-másoló» a maga klasszikus-pogány reminiscenciáival. Megkapó erővel mutatja meg a költő a maga sorsát is «A művész» torzójában, amit az élet formál könyörtelen vésőjével, amíg a költő a maga alakjait szeretettel hívja életre. Ezt a szép önjelmezést egészíti ki a gyűjtemény utolsó ciklusa, melynek címe: «Megint egy bús magyar». Befejezésül R. M. Rilke néhány versének sikerült fordítását kapjuk.

Nagy Miklós költészetének hangja és formája modern, témaforrása egyéni erővel teljes, férfias mély érzés. Gondolatai komoly szépséggükkel és újszerűségükkel hatnak. Személyes élményei és motívumai finom ízléssel találnak költői formát. Kiváló érényei: emelkedett, nemes életfelfogása, mély tűzű, de nem lamentáló irredentizmusa. Nyelvetősgyökeres, zamatosan magyar.

Egyénisége és költészete komoly értéket jelent számunkra.

Nemesszeghy Elemér «Letörött a zászló» c. gyűjteménye az irredenta költészet igénytelen, bár jóindulatú megnyilatkozása. Nagyon is meglát-szik, hogy a szerző első zsengejével állunk szemben s inkább a szándékot, mint az eredményt kellene méltatnunk. A gyűjtemény költői értékét nagyon lefokozza stílusának költőietlensége. A próza hangzása, terjengős fogalmazás formában elvész minden tartalmi szépség. E sajnálatos jelenségnek egyik kirívó példája «Tisza István halála», melyben többek között ezek a sorok olvashatók:

Egy villában csendesség van,
Sétájáról most érkezvén,
Az úr épen ozsonnázik
Nyugodt arccal szépen rendjén.

A szerző maga is magyarázatra szorulónak érzi e költeményt, amidőn megjegyzi róla, hogy kezdő verseiből való. Az ilyet jobb lett volna kihagyni a kötetből, bár említésreméltó fejlődésről, akár tartalom, akár forma tekintetében a többi szerzemények sem tanuszkodnak. Annyi kétségtelen, hogy Nemesszeghy a régi hagyományok rajongója s a multból Arany, a jelenben Végvári az ideálja. Kár, hogy jelen kötetével jó szándékai ellenére sem tudta igénytelen próbálkozásnál többre vinni.

Gyarmath B. János «Siratlak Erdély» c. kötete az előbbihez hasonló szándékú, de valamivel sikerültebb versek gyűjteménye. Az első ciklus tárgya: «Magyar bánat . . . magyar reménység». Egyik-másik darabjában szívünkhöz szól az egyszerű hangulat póznélküli hangja, de legtöbb irredenta költeményét krónikás szárazság jellemzi. Kedvenc versformája a kényelmes alexandrinus, amelybe igen sok hézagpótló, prózai kifejezés kerül. Ezért a verselés olykor bosszantóan lapossá válik, amin a hatástalan, régies frázisok sem tudnak segíteni. A második ciklus címe: «Könynyek és imádság». A szájbarágó, magyarázó és okadatoló tárgyszerűség ebben is tönkreteszi a hangulatot. Egyébként megható tárgyú költeményében (pl. Halottsirató) is kirívó az a kicsinyes részletezés, amely nem fér össze az igazi fájdalommal. A régi, nehézkes formába öltöztetett szárnyaszegett gondolatoknak és érzelmeknek nincs meg az a lendítő erejük, amely a szerző

költeményeit az egyéni költészet színvonalára emelhetné.

György Oszkár «Titkok» c. kötete már sokkal fejlettebb költői készségről tesz bizonyosságot. Igazi virtuozitással kezeli a modern formákat és ebből az erényéből származik az a hibája, hogy a külső csillogás, egy-egy mesteri vagy mesterkelt hangkép néha elhomályosítja a gondolat világosságát. Ezzel szemben vannak igazán hangulatos, megkapó dolgai is (különösen «A kert» c. csoportban, pl. El-nézek titeket, virágok, virágok), amelyekben a mesteri technika sincs ártalmára a hangulat mélységének és nem szorítja háttérbe a tartalmi szépséget. Motivumai közül kiemelkedik az Istenhez való viszony megérzése és értelmezése, valamint az érzés- és gondolatvilágában uralkodó pantheisztikus eszme. A szerzőt a modern költői stílus művelésében mutatózó virtuóz készsége mellett egyéni témák és hangulatok megszólaltatása is dicséri.

Ugyancsak György Oszkár fordításában kapjuk magyarul *Paul Verlaine* «Jóság» c. kötetét, amely Verlaine válogatott szép versei között elsősorban a *Sagesse* c. ciklus legszebb darabjait tartalmazza. Egyéb köteteiből is ad a fordító néhány jellemző költeményt s egészben véve egységes hatású képet nyújt Verlaine költészetéről. A fordításban alig vész el valami az eredetnek hangulati mélységéből s a szavak ritmikus zenéje is megkapó erővel érvényesül a magyar szövegben.

Gulyás Sándor.

Szöke Sándor: Perek hegyén. (Versek. Az Aurora-kör Magyar Irodalmi Társaság kiadása.) Vékony füzet, benne alig harminc költemény s maguk a versek is jobbára apró kompozíciók. Szerzőjük fiatalos mohósággal igyekszik utat nyitni mindannak, mi lelkében megárad, szavának néha már a beléhelyezett lelki tartalommal is nyomtatékat bír adni, de néha még csak a kettős vagy éppen hármas felkiáltójelhez folyamodik. *Őnarckép*-et rajzol magáról s úgy látja: «Gesztusa: árnya éghenyülő karnak, Érzelme: tenger, vágyai: hegyek». Mindez jellegzetes ifjonti hang, mely mindent szívesen túlhangsúlyoz s a hangsúlyt még inkább a külsőségre, a mozdulatra veti, mint a lélek mélyebb s valódibb rezdüléseire, melyek a költői gesztust felkiáltójelek halmozása nélkül is igazi lendülettel táplálják.